

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K.) — Posamozna številka se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo; Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 45.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1917.

Leto XXX.

Ali sedaj bo?

Na vseh ustnah je to vprašanje: Ali bo sedaj mir? Ena največjih ovir miru je bila Italija. Italija se je spustila v vojsko, da bi dobila Trst. Teга po dveh letih ni dosegla. Vendar se je pa po vsaki bitki nekoliko približala, toliko, da je lahko ljudi doma slepila z novimi upi. Zato ni in ni odnehala. Bala se je, če bi brez Trsta končala vojsko, da bi doma izbruhnila nakopičena ljudska nevolja in pometla kralja in monarhijo. Saj je neprestano vrclo in le s težavo so vzdrževali red z vednimi obeti, da bo Cadorna kmalu izvojeval odločilno zmago.

A sedaj? Cadorna je moral bežati. Naši so zajeli že samo ujetnikov blizu 200 tisoč. Koliko je pa mrtvih! Poleg tega je izgubil Cadorna nad poldrug tisoč topov in brez mere drugega vojnega orodja in blaga. Naše armade so že globoko v zgornji Italiji. Ves svet je pričakoval, da bo v Italiji izbruhnilo. A dosedaj še ni. Z nekim divjim obupom skuša Italija ohraniti mirno kri in se postaviti z vsemi silami še enkrat našim nasproti. Če se ji to s pomočjo Francozov in Angležev posreči, bodo morda mirovni upi zopet goljufani. Zato si ne smemo preveč obetati. Saj smo se že tolikokrat prevarali. Kakor vreme kaže pa laže, tako se nam vsem godi v tej strašni vojski. Že se zdi, da smo prav blizu miru, pa se zopet pooblači. Če bi naši mogli udreti v Benetke in Verono in tako zadati Italiji najobčutnejši udarec, potem bi se morda vendarle sprožilo. Rusija že komaj čaka, da bi odkod prisvetil mir. Če bi Italija bila prisiljena skleniti ga, bi se gotovo tudi Rusija več ne obotavljala. Počakajmo tedaj, kaj se bo zgodilo prihodnje tedne!

Je pa že sedaj veliko veselje. Trst ni več v nobeni nevarnosti. Gorica je zopet

prosta, solnačna goriška Brda so zopet naša, beneški Slovenci osvobojeni laškega jarma. Naši begunci s trepetajočim srcem čakajo dne, da se zopet vrnejo na svoje domove v solnčne kraje ob Soči. Mnogo domov bo podrtih, marsikatera solza se bo utrnila, a ljubezen do domače zemlje bo vse premagala!

Vendar upamo, da bodo tudi Francozi spoznali, kako brezupno je njih upiranje. Angleži in Rusi so se sicer zavzeli, da bodo do konca držali s Francosko, a Rusija se je sama z revolucijo ubila, Angleška je pa tudi preveč sebična, da bi se bojevala samo za tuje koristi. Če bo Angleška uvide-la, da ne more več pričakovati zmage, bo tudi na Francoze pritisnila, naj se vda jo v to, kar se premeniti ne more. Tako je mogoče, da bi se vendar le še to zimo izpregovorila resna beseda o miru. Bog daj, zakaj ljudstvo že povsod strašno nestrpno pričakuje odločilne besede: mir! Rajši vse, samo v.čke ne!

Zahvala dežele Kranjske.

Deželni odbor kranjski je poslal Njegovemu Veličanstvu povodom sijajnih zmag na laškem bojišču sledečo brzojavko:

»Njegovemu cesarskemu in kraljevemu Apostolskemu Veličanstvu cesarju Karolu Dunaj.

Z navdušeno radostjo praznuje vojvodina Kranjska slavno zmago, ki so jo pod Najvišjim poveljstvom Vašega Veličanstva izvojevale naše hrabre čete nad verolomnim sovražnikom, ki je svoje poželjave oči uprl v našo deželo in skozi dve in pol leta s težkimi udarci hotel predreti njene meje.

Pa tudi: v najtežjih vojnih časih ni omahovalo nikdar naše neomajljivo prepričanje, da naš Najvišji vojni gospod ne

do zapustil svoje vsikdar zveste kronovine in nas bo obranil sovražnega vpada.

Roparska roka, ki se je že stegala po svojem plenu, je sedaj mogočno odbita in naše zmagoslavne armade neso daleč v sovražno deželo zmagoslavno orožje Vašega Veličanstva.

Mora je odvzeta od naših prsi. Naše ljudstvo pozdravlja polno plamteče ljubezni svojega Odrešitelja z navdušeno hvaležnostjo, nanovo utrjeno v svojem zgodovinskem prepričanju: Resnično, Božja roka je s habsburško hišo!

K najvišjemu godu Vašega Veličanstva se združujejo vsa srca kranjske dežele v iskreni molitvi:

Bog ohrani, Bog obvari vsikdar v lavoru zmagoslavja Vaše Veličanstvo, našega mogočnega in dobrotljivega vladarja!

Deželnega glavarja namestnik:

Dr. Lampe.«

Dalje je poslal deželni odbor brzojavno generalnemu polkovniku pl. Boroeviću nastopno častitko:

»Vojvodina Kranjska z burnim navdušenjem čestita Vaši Ekscelenci, zmagoslavnemu vojskovodji. Skozi dve leti in pol so nakopičene množice verolomnega sovražnika naskakovale meje naše kronovine. A udar na udar, naskok za naskokom presilnega sovražnika se je razbil ob prsij naših hrabrih čet pod zenialnim vodstvom Vaše Ekscelence, dokler se ni močna roka nezlomnega branitelja dvignila sama k maščevalnemu odločilnemu udarcu, v prvem napadu roparja premagala in daleč notri v sovražni deželi slavo avstrijskega orožja obnovila za vse čase z veliko sijajno zmago.

Vojvodina Kranjska je bila od početka neposredna priča nad vse požrtvovalnega in junaškega borenja, ki bo v svetovni zgodovini živelo kot krasen zgled zvestobe do cesarja in do domovine.

Skalni vrhovi našega vsem viharjem kljubujočega Krasa bodo za vse čase kot orjaški nerazrušni spomenik oznanjevali nemrljivi spomin svojega slavnega branitelja in v povestnici kronovine Kranjske bo za vse bodoče čase ime Vaše Ekscelence kot našega rešitelja slavljeno med največjimi junaki domovine.

Bog daj Vaši Ekscelenci še nadalje svojo pomoč do zmagovitega konca.

Deželnega glavarja namestnik:

Dr. Lampe.«

Odgovor generalnega polkovnika pl. Boroevića.

Dr. Lampe je prejel sledeči odgovor:

Globoko ginjen vsled časteče me izjave deželnega odbora sem posebno srečen, ker sem nekoliko pripomogel, da sovražnik ni mogel stopiti na tla vojvodine Kranjske. — Gen. polkovnik pl. Boroević.

Ne bo težko.

Ob sedanjem mogočnem in orjaškem uspehu, ki ga je z božjo pomočjo doseglo unaštvo naših armad na italijanskih tleh, se bo težko prositi za novo posojilo, ki ga

država potrebuje. Bojne uspehe je treba izkoristiti in dovršiti velikansko delo, ki naj bo končno venčano z blagoslovom miru. Država razpisuje sedmo vojno posojilo pod prav tako ugodnimi pogoji kakor poprej. Vnema za to posojilo bo najbrž še večja kakor je bila pri dosedanjih posojilih. kajti denarja — tako se čuje — nikjer preveč ne primanjkuje; okoliščine so pa take, da končno moramo napeti vse sile, da s tem hujšim udarcem na verolomnega Italijana, ki prejema zaslužen plačilo za svojo grdo nezvestobo, izsilimo mir, ki ga sovražnik izlepa ne mara privoščiti.

Najrajši pač vsi slišimo le o miru, najrajši tudi mi pišemo o miru; cesar naš je mir ponujal, a ententa je v svoji oholosti zavrgla roko, ki je nudila mir in spravo. Naši vojskovodje so nato napravili nove načrte, da mir izsilijo, in sicer z velpoteznim udarcem na Italijo. Načrti so se z božjo pomočjo in vrlim obnašanjem našega vojaštva posrečili, a gre za to, da bo ta udarec, ki je z njim prizadeta vsa ententa, res za vselej zaprl sapo tistim, ki so odklanjali mir. Prav v tem trenutku pa država potrebuje novih denarnih sredstev, da more to veliko nalogo res do konca izvršiti. Lahko rečemo, vsaj za trdno upamo, da bo to (sedmo) vojno posojilo mirovno posojilo, zato se ga hočemo vsi udeležiti.

Mi bi seveda najrajši videli, da bi namesto granat in topov kovalj kose in srpe, stavili stroje za kmetijski napredek; toda za ta namen je treba miru, ki ga nasprotniki trmasto in kljubovalno zadržujejo. Težko je, ali le na ta način pridemo do pravega, stalnega miru, če pomagamo, da zmagaja proti Italijanom ne bo le polovična, ampak popolna. Med stebri, ki se nanje zida mir, ni le zmagaja pri Rigi, zmagaja nad Italijani, marveč tudi 7. vojno posojilo.

Povračila za nepravne vojne dajatve in rekvizicije.

Kdor ima do vojaštva kako nepravno terjatev: bodisi, da je za vojaštvo delal, vozil ali dajal krmo, živež, drva, ali je imel nastanjeno vojaštvo, konje in drugo, ali se je na njegovem paslu, je njegov svet ali stavbe vojaštvo rabilo in je imel posestnik vsled te porabe škodo; dalje če je vojaštvo rekviriralo, ali jemalo na posodo, ne da bi bilo še vse plačano, ima pravico, da se mu povrne, kolikor za dajatve še ni dobil. Kdor ima take terjatve ali kdor je za dajatve premalo dobil, naj naznani takoj ustno ali pismeno svojo terjatev okrajnemu glavarju, glavar jo odda posebni okrajni komisiji v presojo. Okrajna komisija preskuša, če je terjatev upravičena.

Sklepi okrajne komisije se predložijo deželni komisiji in dalje komisiji na Dunaju.

Vsaka dajatev se mora zadostno dokazati. Kdor ima potrnilo od voja-

štva, se izkaže s potrnilom, kdor nima potrnila, naj dokaže dajatve na drug prepričevalen način.

Ako je okrajna komisija spoznala terjatev za upravičeno, sme komisija pot okrajšati s tem, da sklene s stranko poravnava za terjatve do 500 kron. Deželna komisija ima tako pravico za vsako stranko do 2500 kron.

Ker tako poravnava intendantca takoj izplača, se pride najpred do denarja, če se stranka poravnava. Seveda bo treba pri poravnava več ali manj odjenjati.

Ako bi se izkazalo, da stranka hoče krivično plačilo, bi imela resne neprilike.

Pregled po svetu.

Naš cesar — poljski kralj. Te dni razglasi baje poljski vladarski svet našega cesarja za poljskega kralja. Istočasno se menda priklopi s cesarskim pismom Galicija in Bukovina poljskemu kraljestvu. Ostali avstro-ogrski Slovani, bi s tako rešitvijo ne bili zadovoljni, ker bi se na ta način iz nemške manjšine napravila večina.

Gospoška zbornica je sprejela 4mesečni proračunski provizorij. — Član zbornice Escher je pri tej priliki naglašal, da je tržaško prebivalstvo zvesto vdano cesarju; iredento so ustvarili v Trstu ljudje, ki so prihajali iz Italije. Kadar pride cesar v Trst, nastane med prebivalstvom vedno velikansko in odkrito navdušenje. Govornik je želel, naj bi se v Trstu nastanil član cesarske hiše. — Hrvat Vuković je izjavil, da se giblje ideal Jugoslovanov v okviru monarhije in da je strnjen v nemljeni volji, da ostanejo vedno pod žezlom Habsburžanov. — Te dni pridejo na vrsto tudi voltve v delegaciji.

Borbo proti Ogrski je očital ogrski ministrski predsednik Weckerle avstrijskim politikom, ki se potegujejo za samostojno skupnost Jugoslovanov pod žezlom habsburške d'nastije. Povzpel se je tako daleč, da je zahteval kazenski zakon, torej zapor zoper vse avstrijske državljane, ki bi si drznili zapisati ali reči besedo zoper celotnost mažarskega globusa. Mož je preslišal, da prihaja na površje moderno načelo samoodločbe narodov. Weckerle je pač v zmoti, če sodi, da se dá gibanje za narodno ujedinenje s silo zatreti.

Beneški Slovenci, ki so zdaj osvobojeni, spadajo v političnem oziru pod pet okrajev. Šentneterski okraj šteje osem stot slovenskih občin, in sicer: Št. Peter Slovenov z 19. vasmii in podobčinami; Št. Lenart z 21. vasmii in podobčinami; Srednje z 15. vasmii in podobčinami; Grunc z 18. vasmii; Gorenja Dreka z 18. vasmii; Sovodnja z 18. vasmii; Ronac z 19. vasmii; Tarčet z 18. vasmii. — V tarčentskem okraju so tri čisto slovenske občine: Platišča s 13. vasmii; Brdo z 12. vasmii; Čižerja s 6. vasmii in 1 narodnomešana; Neme. — V čedadskem okraju so narodno mešane občine, Ahtan, Foja (Bukovje), Torjan (Torreano) in Pranrotno. — V humenskem (Gemeno) okraju je narodno mešana občina.

na Gorjani, v možniškem okraju pa je čisto slovenska občina Rezja. Natančno število beneških Slovencev je kaj težko dognati vendar pa jih bo približno kakih 50.000. — V cerkvenem oziru so Slovenci razdeljeni na 12 župnij — pet je čisto slovenskih — in spadajo pod videmskega nadškofa. Prav bi bilo, da bi se tam otvorile slovenske šole; slovensko ljudstvo bi bilo zelo hvaležno! Vera v jugoslovansko bodočnost raste in se ne bo omajala.

Dr. Hertling — nemški državni kancler. Na mesto dr. Michaelisa, ki je odstopil, je imenovan za nemškega državnega kanclerja bavarski minister grof dr. Hertling, ki je prijatelj Avstrije in dober katoličan. Smoteno in modro politično delo nemškega katol. «centra» je s tem naravnost odlikovano. Vsenemci seveda niso zadovoljni.

Ruski minister za zunanje stvari Tereščenko je govoril v predhodnem parlamentu o vnanji politiki. Zatrjeval je, da zahtevajo koristi Rusije, da ostane zvesta sedanjim zveznikom in da ne sklene posebnega mira. Trenutni uspehi osrednjih sil — tako je trdil — niso odločilni. Zavezniki so slovesno izjavili, da se bodo vojskovali do konca v nerazdružni edinosti: vsi za enega, eden za vse. Na pariški konferenci moramo govoriti za mir, toda za mir, ki bo dal Rusiji zadoščenje.

Svetovna vojska.

Furlanija do Tilmenta osvojena. Goriška, Gradiška oproščeni. — Videm, Gradež, Humn naši zasedli. — Velikanski poraz Italijanov pri Latisani. — Doslej okrog 200.000 ujetnikov, skoro 2000 topov zaplenjenih. — Koroška armada na beneških tleh. — Sporazum hiti Italijanom na pomoč. — Nemci so se pri Soissonsu nekoliko umaknili.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Goriška in Gradiška zopet naši. Ker je bila druga italijanska armada ob Soči popolnoma poražena, razbita in ujeta, se je morala umakniti tudi njih tretja armada na Krasu. Stala je pred težavno nalogo. Rešiti je bilo treba kolikor mogoče dosti vojnega blaga, zadrževati Borojevičovo armado, in o pravem času rešiti se železnega objema zavezniških armad. Aosta — poselek te armade — ni mogel ne enega ne drugega. Borojevič je neprestano pritiskal in podil Italijane pred seboj. Ker jim je grozil od Gorice proti jugozapadu, da jih odreže in je s hriba Fortin obstreljeval vse ceste, po katerih so se morali umikati, je italijanska armada v divji naglici izpraznila Debrdobsko planoto in Gradiško. Ob ustju Soče so imeli Italijani velikanske množine težke artiljerije in municije. Kolikor je bilo topov na ladjah, so jih hitro odpeljali, vzdane topove so pa deloma razstrelili, deloma ohranjene popustili av-

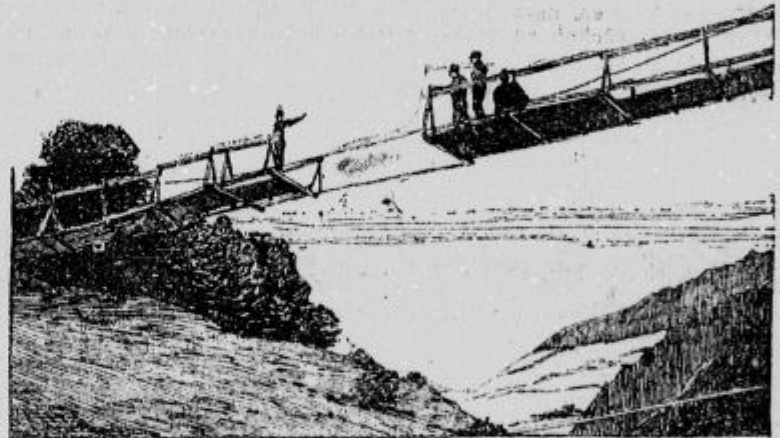
strijskim četam. Ko so Italijani videli, da bodo morali popustiti te baterije, so skušali postreliti z najbrzejšim ognjem svojo municijo in so zato otvorili najsilnejši ogenj na naše napredujoče čete. — so pa priplule naše torpedovke in z dobro merjenimi streli spodile laške topničarje, da so hitro zbežali. Obenem so se pripeljali tržaški strelci na Gradež, kjer so imeli Italijani velike zaloge živil, spodili sovražnika in zasedli mesto in otok. Tako je bila v par dneh zopet osvojena vsa Goriška in Gradiščanska.

Furlanija do Tilmenta osvojena. Med tem, ko je središče in levo krilo Borojevičeve armade čisto Goriško in Gradiščansko, je njegovo desno krilo in armada Belowa z velikansko naglico prodirala čez Videm proti Tilmentu. Če pa hočemo razumeti te važne vojne dogodke, ki so se nato razvili, moramo poznati ozemlje, kjer se je vse to godilo. Preko Furlan je teče velika reka Tilment (Tagliamento), ki ob suhem vremenu sicer ni posebno široka; ob hudem deževju pa naraste v več sto metrov široko in silno deročo reko, ki pridrvi pri Humnu (Gemona) iz planin. Ob

rinu (Gemona). Obe nalogi so naši poveljniki sijajno rešili: ter osvojili Videm in vsa Furlanijo do Tilmenta.

Italijanski polom pri Latisani. Italijani ne znajo napadati, pa tudi bežati ne. Pri enajstih ofenzivah ob Soči so Italijani večkrat tu in tam s svojo silno artiljerijsko premočjo prebili našo bojno črto, tako zadajč na Banjski planoti; toda svojega uspeha niso mogli izrabiti. — Udrli so v naše postojanke, nato so pa obstal in niso izrabili svojega uspeha, ampak pustil našim dovolj časa, da so se zopet zbrali, ustavili in utrdili. So pa naši vse drugačni mojstri! Kadar prodro, ne puste sovražniku priti do sapa, dokler ga poštev ne naklestijo. Tako so tudi sedaj storili Italijanom: niso jim pustili prav nič časa, ne odihaja, vedno naprej, vedno za njimi! Udarec je sledil udarcu. — Sovražnik je postal ves zbežan in zmešan — in konec je bil velikanski poraz.

Toda tako slabo, kakor Italijani, ni še nobena armada v svetovni vojski bežala. Tudi bežati je treba znati. Francozi so v prvem letu vojske bežali skoro do Pariza — rajši kot da bi se bil dali uničiti in po-

Žična naprava, ki veže dva frontna oddelka.

zlivu Tilmenta se razprostirajo velikanska močvirja; sploh je vsa južna Furlanija zelo močvirnata. Od vzhoda proti Tilmentu vodijo čez to ozemlje pravzaprav le tri velike ceste, ena proti Latisani, drugi dve pa od trdnjave Palmanova proti Codroipu. Vse druge ceste so narejene od severa proti jugu in vežejo te tri ceste. Beg na odprtem polju je nemogoč. Vse ozemlje je namreč prepreženo s kanali, potoki, močvirji, riževimi polji in vinogradi, ki so zasajeni po italijanskem načinu tako, da so trte nasažene v dolgih ravnih vrstah in privezane na žico. Prodiranje je tu zelo težavno, beg je pa sploh mogoč le po cestah. Tretja italijanska armada se je sedaj nagneta na teh cestah. Pehota, artiljerija, konjenica, tren, sanitejci, bežeče civilno prebivalstvo — vse se je v silni gneči podilo proti mostovoma pri Codroipu in Latisani.

Ko so udrle avstrijske in nemške čete čez Čedad v Furlanijo, so stale pred dvojno nalogo: kolikor mogoče hitro zasesti levi breg Tilmenta, zajeti čimveč sovražnikov pri prehodih čez reko ter zapreti Italijanom izhod iz gorá v dolino pri Hu-

loviti. In kako so naši bežali! l. 1914. v Galiciji! Celo Galicijo so prepustili Rusom samo zato, da jih ruska armada ni mogla streti in zajeti. Cadorna pa tudi v begu ni mojster. Dočim je njegova druga armada bežala v divjem begu čez Videm proti Tilmentu, je pustil tretjo armado, da se je še ustavljala na Krasu in se obotavljala bežati, kar so naši z veseljem gledali. Cadorna bi bil moral tudi tej armadi takoj zapovedati, da se kolikor mogoče hitro umakne in hiti proti Vidmu na pomoč drugi armadi. Na vse to je Cadorna pozabil ali pa njegovih povelj tretja armada več ni mogla izvršiti, in tako je bila zapečaten njena usoda. V severni Furlaniji je polno cest, ki so omogočile armadi Belowa in desnemu krilu Borojevičeve armade, da so se razlile po vsej Furlaniji, zasedle Videm in prodirale v naglici proti Codroipu. Tu so zadeli naši voji na umikajočo se Aostovo armado in vrgli njeno severno krilo proti jugu. Vsa Aostova armada je sedaj hitela proti Latisani, da pride čez tamkajšnji most. Toda v tem času je Borojevičeva armada že pripodila italijanske kore

a Krasa do Latisane in vrgla zadnje čete proti severu. Med tem so že nemške čete prodirale ob Tilmentu, do prostora pri Latisani in strnile z Borojevičovo armado obroč okrog italijanskih zadnjih čet.

60.000 mož zajetih. Skoro trije italijanski kori so bili tako popolnoma odrezani in obkoljeni; po kratkem in krvavem boju, v katerem je bilo uničenih več italijanskih bataljonov, je vsa ta množica morala položiti orožje in se udati zmagovalcem s topovi, orožjem in s tremo vred. V vsej svetovni vojski se še ni pripetilo, da bi na odprtem polju kdaj morala toliko armada položiti orožje. S tem je bila tudi 3. italijanska armada skoro uničena.

Utrjena mostišča ob Tilmentu osvojenaa. Za slučaj, da bi se jim bilo treba kdaj umikati, so Italijani prehode čez Tilment pri Latisani, Codroipo, Dignano in Pinzano močno utrdili. Te utrdbe so imele namen kriti umikanje armade, sprejeti bežeče armado v svoje okrilje, zastaviti pot sovražniku čez Tilment. Toda avstrijski in nemški topovi so vse utrdbe v nekaj urah zrušili v prah; v naskoku je bilo nato več italijanskih bataljonov uničenih in ujetih. Ob Tilmentu so sedaj zavezniki postavili svoje topništvo, ki obstreljuje sovražne postojanke na desnem bregu.

Humin (Gemona) osvojen. Iz Čedad je oddelek Belove armade hitro prodiral proti severozahodu do Humina, da zapre pot onim bežečim Italijanom, ki jih je od Bovca podila avstrijska armada. Humin je bil močno utrjen, zlasti na strmih višinah severno mesta so mogočne utrdbe zapirale dolino Tilmenta. Naša armadna skupina pri Bovcu je z nevdržnim napadom osvojila visoko z ledom in snegom pokrito goro Canin in Stol in udrila v dolino Bele, po kateri teče železnica čez Pontebo na Koroško, hitela nato proti Huminu, ki je bil tako obkoljen od juga in severa. Že 28. oktobra so hrabri štajerski strelci 26. pešpolka z naskokom osvojili oklopno utrdbo na gori Marite Lanza, po par dneh obleganja je 2. novembra padla vsa trdnjava. S tem je postala prosta pot iz Furlanije na Koroško.

Koroška armada začela ofenzivo. Od Humina in iz doline Bele so začele prodirati zavezne čete ob Tilmentu proti izviru — v hrbet italijanski armadi na koroški meji. V tem trenutku je Italijana že napadla naša koroška armada pod poveljstvom generala Kroatina in ga vrgla na več važnih mestih na beneška tla. Tako se mora italijanska armada umikati pod težkimi udarci na vsej koroški fronti.

Nad 200.000 ujetnikov, skoro 2000 topov zaplenjenih. Velikanski plen je še nepreštet; tudi števila ujetnikov še ni mogoče natanko določiti. Gotovo je, da je do sedaj ujetih nad 200.000 Italijanov in zaplenjenih nad 1800 topov. Toliko je naštetega plena. Toda v gorah ob Soči in po dolinah blodi še mnogo italijanskih oddelkov, ki so popolnoma odrezani, in tudi popuščeni topov naši še niso našli vseh. Drugega plena — vozov, avtomobilov, streliva, orožja, živil je pa toliko, da tega še ni mogoče določiti.

Nevaren položaj Italijanov. Naše armade ob Tilmentu so nekoliko počivale.

Čez reko grme le topovi. Treba je dovesti streliva, težke topove in čolne za prehod čez reko. Kaj bodo storili Italijani? Ali se bo mogla njih razbita armada še ustavljati pri Tilmentu, ali se bodo umaknili; za reko Piave, ali pa v prostor med trdnjave Verona, Mantua, Benetke, Vicenca? Najbolj pametno za nje bi bilo zadržati; toda prepustiti vso Benečijo — zato se bodo najbrž težko odločili. Položaj je sedaj na italijanskem bojišču podoben lovu, ko gonjači podo zver pred lovčovo puško. Gonjači so naši v Furlaniji, lovec je pa Hötzenendorf, ki s svojo armado čaka pri Asiagu in Arsieru samo na to, da pridejo Italijani — na strel Italijani so v silnih škripcih; če se ne umaknejo do Verone, jih lahko Hötzenendorf vsak trenutek odreže in ujame celo italijansko armado. To Italijani dobro čutijo, zato s strahom in skrbrjo gledajo na Tirole, kaj bo storila tamkajšna avstrijska armada, ki je do sedaj čisto mirno gledala krvavo zarjo v beneški ravnini.

Pomoč sporazuma Italiji. Italijanska vojna moč je premagana in sama ni več zmožna, da bi se mogla ustavljati našim armadam. Na Francoze in Angleže se sedaj zanašajo, da rešijo opešano zavezniško popolnega poloma. Italijanski kralj je že razglasil, da se bliža pomoč sporazuma. Francozi so svojo mejo ob Švici popolnoma zaprli, ker prevažajo čete na Italijansko; Angleži prevažajo tja topove. Seveda je veliko vprašanje, če bo ta pomoč prišla še ob pravem času, kajti armada se ne prepelje v par dneh.

RAZNA BOJIŠČA.

Na ruskem bojišču nič novega. V Flandriji Angleži še vedno napadajo zastoni.

Nemci so se umaknili pri Soissonu. Vzhodno od Soissons so bili Francozi — kakor smo že zadnjič poročali — udrli v nemške postojanke na višini Chemin de Dames, radi tega je postal za Nemce položaj neugoden; da se izognejo kakemu večjemu udarcu, so izpraznili nekoliko ozemlja in se umaknili v zadaj pripravljene postojanke.

Nemško zračno brodogeje je pretečen teden zopet napadlo London.

V Albaniji so ob Vojuši naši nekoliko potisnili Italijane nazaj.

Na macedonskem bojišču živahno streljanje s topovi.

V Tripolisu so skušali italijanski oddelki prodirati iz mesta v notranjost dežele, pa so jih ustaši kmalu zapodili nazaj.

Tedenske novice.

Za spomenik † dr. Kreku se je nabrala že lepa vsota, ki presega sedmi tisoč kron. Darovi še vedno dohajajo. »Katoliško tiskovno društvo« v Ljubljani je darovalo za spomenik 500 K, enako vsoto pa za »Pravniški dom« v Ljubljani. — Hrvatski deželni poslanci v Zagrebu so zložili za spomenik prijatelju Kreku 920 K. Darove sprejema »Odbor za Krekov spomenik v Ljubljani«.

Izjave naših občin, ki se pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja, ter odklic vseh zastopnikov političnih strank — se množijo. Zadnji čas so se oglasile občine: Sodražica, Radovljica, Lancovo, Predtrg, Mošnje, Leše, Lesce, Breznica, Ovsišče-Podnart, Rateče, Boh. Bistrica, Koroška Bela, vse občine vipavskega sodnega okraja, občina Predosel.

Prememb. G. Vinko Lavrič, kaplan pri Sv. Trojici v Trzišču, je nameščen kot kaplan v Ribnici.

VII. avstrijsko vojno posojilo je razpisano v dveh oblikah: kot davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo in kot davka prosti 5½%, dne 1. avgusta 1926 povračljivi državnozakladni listi. Podpisovanje se je pričelo 5. novembra in se zaključilo 3. decembra popoldne. Podpisna cena amortizacijskega državnega posojila znaša 92 K 50 v, državnozakladnih listin pa 94 K 50 v. Obresti za čas od 1. novembra do 31. januarja 1918 se takoj pri obračunu odobrijo.

Za župana v Novem mestu je bil zopet izvoljen g. Karel Rosman. Od 15 glasov jih je dobil 12. Nedavno se je bil odpovedal županstvu, kar je deželni odbor sprejel v vednost, a občinski svetovalci so se ponovno odločili zanj.

Na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu počiva že okrog 5000 vojakov. O Vseh svetih se je trlo ljudstva ob grobovih, kjer je imel vpricho zastopnikov civilnih in vojaških dostojanstvenikov primeren nagovor superior č. g. Klobovs.

Železna smrt. Dne 26. oktobra se je peljala posestnica Katarina Čop iz Jesenic na Dobravo. V sled nekega avtomobila sta se konja splašila; posestnica je padla tako nesrečno na tla, da je bila takoj mrtva. Zapušča 7 sirot. Mož-vojak se pograša.

Vojaške novice.

Cesar zmagovitim četam. Naš cesar Karel je po zmagonosnem nastopu junaških čet, ki se bojujejo na jugozahodu, izdal presrečno pisano armadno povelje. »Prešinjten veselja« — tako pravi — »izražam za izkazano junaško zadržanje prav vsem najtoplejšo zahvalo. Božjo pomočjo naprej!«

Generalnemu polkovniku Borojeviču, ki mu je naznanil, da je Gorica zopet osvojena, je cesar odgovoril: »Gorica, biser ob Soči, ki ste jo osvobodili, tvori sijajni dragulj v slavnem vencu Vaših zmag. Ganjen se Vam zahvaljujem ljubi generalni polkovnik. Božji blagoslov naj Vas spremlja še v bodoče — Karel.«

Vpoklicana sta kot vojna kuratja gg. Anton Anžič, kaplan v Škofji Loki in Ivan Jalen, kaplan v Srednji vasi.

Koračnica polka Cesarjevič, ki jo je uglasbil slovenski skladatelj svetnik Parma, se je kar udomačila pri polku in je vedno na sporedu polkovne godbe. Častniki so poklonili skladatelju dra

goceno iglo za ovratnico, okrašeno z zlatim lovorjevim vencem in briljanti.

V Gorico so vdrle prve naše patrolje dne 28. oktobra zjutraj. Italijani so jih sprejeli z ognjem iz posebnih metalnih priprav, a so se urno umaknili. Prvi so vkorakali hrvaški junaki 96. pp. z generalom Zeidlerjem. Godba je igrala, na Gradu je zaplapolala avstrijska zastava. Od Šempetra sem so pa prikorakali ogrski polk. Skladišča so Italijani na nekaterih mestih zažgali, vino pa iztočili; uničili so pač, kotlikor so mogli, veliko je pa le še ostalo kot plen našim četam. Prebivalcev je v Gorici zelo malo, ker so jih Lah. nasilno z avtomobili odpeljali. Mostove čez Sočo so tudi razstrelili, dva sta pa ostala. Gorica je močno razdejana. Po skladiščih je ostalo največ slane, masti in rib.

Padel je pri Bovcu nadporočnik dr. Janez Gogala, starejšina »Danice« in bivši koncipist pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani.

Mirovni razgovor. V Švici so zopet zborovali člani mednarodnega odbora za dosego mirovnih pogajanj. Neoficielno so se odzvali vabilu tudi nekateri odposlanci entente. Iz Pariza je došel bivši predsednik republike Loubet. Največje težave in ovire napravljaja baje pokrajina Alzacija-Lorena.

Plen. Ni še moč vsega sešteti in očitati, kar je padlo v roke našim zmagnanim četam zlasti prve dni italijanskega poraza; nelzerna množina plena je povzročila, da so morali ustanoviti posebno poveljništvo v ta namen. Dgromne zaloge so bile lakupičene osobito na Banjski planoti, kjer so imeli Italijani bolnišnice, zaloge živil, perila, obleke in municije. Samo na enem prostoru je bilo nagromadenih 80.000 granat. — V kobaridskem oddelku so naši zasegli čez 500 težkih avtomobilov z živil. V Gorici so imeli Lah. tudi polno zalogo; nekaj so sicer uničili, marsikaj je pa tudi ostalo zmagovalcem, tako n. pr. 420 velikih tovornih avtomobilov, ki so bili naloženi z izorno mastjo za zabelo. S plenom se bo naša armada v Italiji lahko preživljala. — V Ločniku pri Gorici so pustili Italijani vrsto skoraj nepoškodovanih baterij, v Krminu pa velikansko množino obleke, tovornih avtomobilov, streliva in živeža.

† **Anton Kovačič.** V Pancsovi na Ogrskem je umrl 26. oktobra slovenski podpolkovnik g. Ant. Kovačič, postojnski rojak. Kal smrti si je nakopal na srbskem bojišču.

Vseh mrtvih dan. Srčne pozdrave pošljamo vsem bralcem in bralkam tega lista, posebno pa našim ljubečim materam slovenski fantje z Rusko Poljske: Franc Starc, Sodražica; Franc Lomovšek, Dole pri Litiji; Jožef Meserko, Sv. Križ; Franc Kranjc, Begunje, in Jožef Kranjc, Koroško. Tu smo še vedno zdravi, le sedaj bo zopet hudo, ko se nam bliža mrzla zima, katera nam bo zopet vzela nekaj moči. Oh, kdaj bo prišel že zaželjeni čas, da se zopet podamo v naročje ljube domovine! Prišel je spet dan in spomin vseh mrtvih. Marsikatero ljubeče materino srce se bo topilo v solzah žalosti na ta dan, ko se bo spomi-

njalo na svoje padle sinove. Res, veliko je število padlih junakov, vel'ko mater je izgubilo svoje sinove, veliko vdov vzdihuje in veliko zapuščenih otročičev plaka za svojimi očeti, ki jih kr'je tuja zemlja! Nikdar ne bodo videli gomile, v kateri počivajo njim dragi. Na ta dan so okrašeni lju-bi domovi in grobovi in skrbne roke prižigajo svečice, njih srca se pa dvigajo v molitvi k Bogu za pokoj duš. Kako je pa na grobeh padlih junakov? Njih grobovi so zaraščeni s travo, le reven lesen križ spominja, da krije zemlja — junaka. Pač gotovo je, da bi marskatera ljubeča mati in zapuščena vdova rada pohitela tudi na te grobove, ali zaenkrat ni mogoče. Zato se pa v domači cerkvi toliko bolj goreče v molitvi — spominjajte izgubljenih vam dragih. Tolaži naj vas misel, da nismo ločeni za vedno, saj sveti križ nam govori, da vid'no se nad zvezdami. — Fr. Starc.

Po treh letih se je oglašil iz ruskega ujetništva Tomaž Eržen iz Otaleža 200. Pisal je že večkrat, a domači niso prejeli do sedaj še n'kakega obvestila.

Val odnesel. Ob zadnjem viharnem vremenu na Atlantskem morju je nemška mornarica izgubila najboljšega poveljnika podmorskih čolnov, kapitanskega poročnika Schneiderja. Odnese ga je s krova vihar; moštvo ga je pač rešilo iz valov, a je bil že mrtev.

Tudi Američani vmes. Naše hrabre armade so zajele v ofenzivi proti Italijanom tudi več ameriških oddelkov. Italijanske ujetnike spravljajo sedaj tudi na Nemško, in sicer na Virtemberško in Baden-sko. Italijanski listi ne marajo ljudstvu priznati obsežnosti poraza in opromnih izob.

Begunka Uršič Julija iz Banjske občine sporoča, da se nahaja na Raki št. 14 (pri Krškem).

Cadorna, poveljnik tako strahovito poražene italijanske armade, se je hotel sam usmrtili, če je verjeti berlinskemu listu »Lokalanzeiger«. General je dobil baje težko rano na glavi. Poročilom o samoumoru Cadornovem bi ne verjeli, ker moža nvalijo kot dobrega katoličana.

Nemiri v Italiji. Vsled strašnih italijanskih porazov so nastali po večjih mestih na Laškem revolucionarni nemiri. V Rimu so bile demonstracije proti vladi in dinastiji, vsled tega so policijo nadomestili z vojaštvom. Ko so v italijanskem državnem zboru padali hudi očitki proti vojni stranki, se nihče izmed dotičnih poslancev ni upal črtniti besedice. — Sporazum, zlasti Italija, bo bridko obžaloval, da ni poslušal papeževega glasu in da je odklonil mirovno ponudbo.

Razne novice.

Naš cesar v Istri. Koncem oktobra se je cesar Karel odpeljal iz Trsta v Poreč, od tam čez Buje, Plan, Izolo in Koper nazaj v Trst. Poreško prebivalstvo je vladarja navdušeno pozdravilo. Škof Pederzoll je v vznesenih besedah izrazil cesar-

ju v imenu ljudstva zvestobo in vdanost. V stolnici je opravil cesar kratko molitev. — V Trstu se je poklonilo cesarju zastopstvo mesta Gorice.

Turški princ obiskal soško bojišče. Dne 30. oktobra se je pripeljal turški princ Osman Fuad Efendi s spremstvom v Trst. Prinesel je našemu cesarju najvišje turško odlikovanje. Cesar ga je sprejel v pisarni dvornega vlaka. Princ in spremljevalci so bili povabljeni k cesarskemu zajtrku. Cesar je princu podelil veliki križ Leopoldovega reda. Nato so se vsi odpeljali v vojno ozemlje prodirajočih armad.

Zanim'vosti iz Gorice. Ko so bili Italijani zasedli Gorico, je bilo ostalo ondi do 3000 civilistov, tudi desetorica redovnic-uršulink je imela pogum, da je vztrajala. Italijane so sprejel mrzlo, le par gospodičen-iredentovk je okrasilo okna ob dohodu laških vojakov. Tudi dohod kralja Emanuela je bil klavern. Posamezne hiše so Lah. popravili, ker so jih potrebovali za skladišča in stanovanje. Prebivalstvo je bilo vedno v nevarnosti pred izstrelki, dasi so Avstrijci merili le na vojaške objekte. Živil je bilo dosti, le premoža in lesa je manjkalo. Liter vina je stal eno liro in 5 centimov. Užigalice so bile avstrijskega izdelka. Mesto je bilo nesnažno. Redovnice so Italijani spoštovali. Bolnišnice so bile vzorno urejene. Zupanoval je iredentovec Cesciutti, ki je pa bival v Vidmu. Glavno besedo je imel podžupan Vecchi in pa uradnik Coina, ki je poprej skrivaj obveščal po telefonu (skr't med zaboji) Italijane. Tajnosti so mu donasale iredentovske gospodične. Ko so 25. okt. zopet došli naši vojaki, so se morali več ur boriti med ulicami, ki so b'le vse utrjene za brambo. Zjutraj zgodaj so jo popihali uradniki, še poprej iredenta. Civiliste so odvedli; redovnice so ušle usodi s tem, da so se skrile za oltarjem v cerkvi. Ostalo je le do 50 oseb. Živila so odvažali Italijani z največjo naglico še zadnji dan; kar je ostalo, so skušali uničiti in zažgati. Po cestah je bilo raztresene obilno kave, riža, fižola, graha, limon in drugih živil. — Razen italijanskega kralja je bil obiskal Gorico tudi belgijski kralj.

Za pozidavo Gorice. Berlinski odbor za pozidavo Gorice je razglasil oklic, naj se nabirajo prispevki, da bo odboru mogoče izdatno prispevati pri zgradbi nove Gorice.

Promet s Trstom. Železniška proga južne železnice preko Nabrežine—Opčine je prosta. Prav tako je prosta železniška proga iz Celovca v Trst. Malo popravka je treba, a delo bodo pionirji hitro izvršili.

Dopisi.

Kolovrat 28. oktobra ponoči je udarila stre-la v kozolec posestnika Alojzije Pavšek iz Kolo-vrata. Poslopje je popolnoma pogorelo z ajdo iz vsem senom. Bilo je mirno vreme, zato se ogenj ni širil in ni bilo hušje nesreče.

Starolilim padlim vojakom. Jesenski tožni dnevi—naši gost, e. Raz drevje nalahno pada porudeli list. Narava žanje svojo zmago. Po zraku plaho bega zaostali ptič; hiti v južne kraje. — Tam za gorami pa beznj, buči najstrašnejša bitka. Plaho se ozirajo naše oči tia proti južozapadu

lrepečejo srca. Ali mar v bojazni pred sovragom, ali mar zato, ker se tam borijo naši bratje za naš dom? Ali ne najprej zato, ker tam poživja že toliko strtega našega cveta!

Te vrste v spomin vsem dvajseterim padlim našim junakom, pred vsem med zadnjimi padlimu organistu, blagemu Ivanu Bohinc, in sosedovemu Vinkotu Tavčar, ki je 7. septembra t. l. padel zasut od sovražne granate. Kakor je poročal njegov poveljnik, je vesino vršil svojo domovinsko službo in dolžnost ter bil ljub tovariš vsem. Dan vseh mrtvih! Popravljali smo grobove, pletli vence, trgali zadnje jesenske rože za ta žalni dan. Je-li dobra roka okrasila grob tudi Vama Ivan — Vinko? Ivan! Pred tremi leti si ta dan pel v cerkvi Bogu na čast, za pokoj mrtvim; zdaj pevaš pri Njem, ki le je ljubil in k sebi poklical. Mi pa pošiljamo za teboj rož, ne venca rož, pač pa rožni venec. Spavaj sladko! V duhu smo ob tvojem grobu — vseh mrtvih dan. — In Vinko, tebi tudi to. Zdi se, kot bi imeli pred seboj tvoj rožni obraz, slišali tvoj tisti smeh. Tudi tebe ni več, 19 let star, in šel si iz te solzne doline. Te dni ti pojejo edino ostali zvonovi Crngroba zadnji pozdravi! Kje je tvoj grob, ni znano. Morda čeri kraških skal pokrivajo tvojo mladost, tvojo moč?

Tudi tebe, Vinko, obiskujejo naše misli; poklanjamo ti kito rož — v molitvi. Ti pa, junak, počivaj mirno; odšel si svetu in njegovim zmotam.

In vi vsi naši padli junaki, vaš je dan vseh mrtvih dan; vas vseh se spominjamo. Sicer ne brle lučke na grobovih, naše roke ne venčajo vaših grobov; doseže vas pa naš spomin in naša molitev. Trpeli ste, pa boj je dokončan; umrli ste, uživajte plačilo!

Sv. Gora nad Litijo. Strela je ubila v nedeljo, 28. t. m. proti večeru v tukašnji zvonik, ter ga močno poškodovala. Od tod je odskočila na župnišče in pobila nad 50 šip, iz župnišča je šla proti hlevu in zažgala stopnice in pod. — Ogenj smo k sreči zapazili in pogasili, drugače bi bila vpepeljena vsa poslopja na Sv. Gori. G. župniku je ubila strela enega prešiča, organistu pa psa, ki je bil na verigi. Druge nesreče, razen velikega strahu, hvala Bogu, ni bilo. Treska in hudega vremena, reči nas o Gospodi!

Trebelno. Pri nas se je nekaterih lotila griza; pobrala je že več ljudi. Prvo žrtvo je zahtevala smrt iz vrst Marijinih družabnic. Umrila je pošteaa in zglebna članica 19letna Ana Saje z Brezj. Mnogo očes je solzilo ob pogrebu drage rajnice. Hud udarec za pošteno hišo! — Poleti smo se baš, češ, kar je zdaj premalo dežja, ga bo morda jeseni preveč. In res je zdaj tako: po celih dolinah itoji voda. Želim samo: Bog daj lepo vreme, da bomo mogli spraviti jesenske pridelke in dobiti dovolj nastilja.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Denar po vojski. Vedno pogosteje se sliši, da je papirnega denarja preveč, vsled tega se množi strah, da bo ta denar izgubil vso veljavo. Zato blaga nočejo prodati, čeprav bi ga lahko pogrešali. Marsikateri gospodar ima veliko vina, suhega sadja ali orehov, pa ničesar ne proda. Izgovarjajo se, da je blago boljše, kakor denar. Drugi nakupujejo po najvišjih cenah zlatnino, srebrnino ali pohošeno opravo. Vse trikrat preplačajo. Kupljene stvari ne bodo nikdar toliko vredne. Nekateri pa denar doma tiščijo v strahu, da bi znal denar vendar propasti.

Kako bo torej z denarjem po vojski? Natančnega odgovora danes še nihče ne ve, vendar je gotovo, da tiste veljave, kakor je je imel pred vojsko, ali bolj natančno iste kupilne moči, ne bo več imel. Saj ni tako le pri nas. Drugod je še slabše. Na Ruskem dela 6000 delavcev le naprej sam papirni denar. V najslabšem slučaju zna država denar

zameniti, da bi za 100 K starega papirja dala 50 K novega. Zdaj bo vseeno, če ima kdo denar doma v bankovcih, naložen v hranilnici ali v vojnem posojilu. To v resnici ne bi bila posebna izguba, ker bo imel denar precej veliko kupilno moč. Tako bi izginilo polovica papirnega denarja. Za drugo polovico bo treba plačati davek od vsakega premoženja. Začeli bodo morebiti z 10% in šli pri večjih premoženjih do 30%.

Ta bo pa huda! Če bodo posestva še visoko cenili, bodo kmetje prišli v velike dolgovce. Državne finance se morajo na en ali drug način ozdraviti. Popolno prazen je torej strah, da bo denar izgubil vso veljavo. Saj je za veljavo denarja država z vso davčno močjo odgovorna. Če ohrani denar polovico svoje veljave, se bo še vedno izhajalo. — Nespametno je pa denar nakladati v take reči, ki so zdaj vsled vojske petkrat dražje. Vojska bo minila, delavcev bo zopet več, orodje, pohištvo, obleka in drugi proizvodi bodo zopet cenejši.

Trdosrčnost. Še veliko hujše je pa, če ima kdo blago ali živila, pa jih nalašč noče prodati, ker ni v denarni zadregi. »Denarja imam zadosti, blaga pa ne prodam, ker bo imelo blago vedno svojo veljavo.« Ima vino, ima suho sadje, — ne proda ničesar. Tako ravnanje je napačno. V revnih časih smo, ko jih veliko nima potrebne hrane. Zato je znamenje neusmiljenosti in grde lakomnosti, če kdo drugim ne privoščiči, kar bi lahko oddal. S tem vlado naravnost sili, da bo skušala vse potrebno s silo vzeti. Saj mora skrbeti država za reveže, ki nimajo ničesar svojega. —

Nemci kupujejo vino. Sliši se, da nameravajo Nemci po avstrijskih deželah pokupiti veliko vina. Doma nimajo pijače, odkar meljejo ječmen za moko. Plačali bi liter 6—7 K. Naša vlada je menda v nakup privolila, ker hoče zboljšati veljavo našemu denarju. Čim več bomo na tuje prodali, večjo veljavo bo imel naš denar. Kdor hoče vino kupiti, naj hiti.

Premeteni Ogrri. Med vojsko so Ogrri svojo moko zelo drago v Nemčijo in v Avstrijo prodajali in s tem milijarde zaslužili. Ta lahki dobiček bi radi tudi zanaprej imeli. Vsi veliki ogrski mljini so napravili veliko zavezo, ki ima več sto milijono kron lastne glavnice. Zdaj so ti magnatje še ogrsko vlado vpregli v svoj voz. Po nji zahtevajo od avstrijske vlade liste za uvažanje moke. Količnik bodo nam moke prodali, ravno isto množino smejo oni brez carine žita na tujem kupiti. Ogrri nam prodajo 10 tisoč vagonov bele moke. Po vojski bo najbrž zopet vpeljana carina na tuje žito, katero plača trgovec, ki žito kupi. Toda oni trgovci, ki bodo izkazali liste, da so prodali v Avstrijo moko, ne bodo od iste množine plačali nobene carine. Ker bo pri nas moka in žito veliko dražje, kakor na Srbskem, Romunskem ali Ruskem, bo skoro vsa žitna kupčija in zlasti mletev skoro izključno v ogrskih rokah. Je pa še nekaj drugega v tem. Kjer se melje, je vselej tudi nekaj otrobov. Te otrobi hočejo Ogrri vse doma po-

rabiti, ker dobro vedo, da bo živina tu di po vojski draga. Ti naklepi posegajo globoko v naše gospodarsko življenje, ker potrebujemo na leto več tisoč vagonov tujega žita. To je veliko bolj važna zadeva, kakor druge prazne sanje.

Na Ogrskem zahtevajo od vse masti, ki se iz nevtralnih dežel k nam pri pelje, svoj delež, ki jim gre po kvoti. Ker imajo sami zadosti, prodajo ta del z lepim dobičkom v Avstrijo. —

Na Romunskem je več veleposestnikov zapustilo svoja posestva in zbežalo na tuje. Taka veleposestva oskrbuje ta zdaj naša in nemška država. Zda išče le naša vlada za 300 posestev, katerih ima vsako najmanj 500 ha — do 900 oralov — dobrih in večjih oskrbnikov. Prav je, če zna romunsko govoriti, potrebno pa ni.

Petroleji. Pri nas zelo manjka petroleji. Na Nemškem se še precej lahko dobi, dasiravno ga skoro prav nič doma ne pridobivajo. Pred vojsko so ga dobivali večinoma iz Amerike, zdaj od nas in iz Romunije. Zda so mu cene zvišali za nadrobno prodajo 1 liter po 32 pf, pred je bil po 28. Pri nas velja liter petroleja 64 v. Zda ga skoro ni mo goče dobiti. Vsekakor je čudno, da imajo Nemci naš petroleji ceneje naprodaj, kakor mi. Na Dunaju bodo dali za vsako stanovanje v novembru po pol litra petroleja na teden, obrtnikom po 1 l, za vsako svetilko na stopnicah in hodnikih 1/2 l na teden. Kmetom pa, ki morajo skoro vse s hrano vzdržati, ga skoraj nič ne dajo.

Sveže svinjsko meso se zdaj prodaja na Dunaju 15—18 K kilogram.

* * *

Protí nameravanemu vinskemu davku je sklenil odbor kranjske kmetijske družbe poslati utemeljene vloge ministrskemu predsedniku, poljedeljskemu in finančnemu ministru, obenem pa pozvati državne poslance, naj nastopijo proti temu davku. Odborniki so sklenili, naj družba stori vse potrebno pri vladni glede sladkorja, usnja in petroleja. Odbor je odobril misel, da se oskrbi Kmetijski koledar kot priročna knjiga za kmetijski stan; vseboval bo potrebne podatke o upravnih in gospodarskih zadevah.

Slike in črtice z bojišč.

Iz bojev na gori Sv. Gabrijele.

Bojišče, 20. okt.

Ker se sedaj ravno nahajamo v zaledju na počitku, hočem dragemu »Domoljubu« in njegovim bralcem nakratko popisati dogodke iz enajste soške bitke.

Bilo je 18. avgusta zjutraj, ko smo popravljali naša kritja. Kar naenkrat začne italijanska artiljerija bruhati svoj strašni smrtonosni ogenj na naše postojanke. Takoj smo vedeli, da se je pričela enajsta soška bitka ter pripravili vse potrebno. S hladnim srcem smo pričakovali, kdaj se bodo prikazali italijanski petelini. Artiljerija je bruhala svoj peklenjski ogenj neprestano pet dni, tako da ni bilo skoraj

nobenega sledu, kje so bili naši strelski jarki. Nas pač niso upali poprej napasti; so gotovo vedeli, da imajo pred seboj hrabre slovenske fante in možet Dne 21. avgusta je šele začela napadati italijanska pehota, ki se je vrgla na naše razstreljene jarke. Posrečilo se jim je na nekem kraju priti v naše jarke, ali mi smo se hitro pripravili na protinapad in Italijani so jo hitro pobrisali s krvavimi bučami nazaj. Dne 24. avgusta se je Cadorna hotel maščevati nad prejšnjim dnevom in je poslal še večje mase proti nam. Mislil je menda, da bomo kar bežali; res so deloma prišli v naše jarke, toda mi se nismo umaknili. Na nekem kraju je bilo nas deset mož od oddelka metalcev min. Držali smo celih osem ur pozicije proti stokrat močnejšemu sovražniku, dokler ni prišla naša rezerva, ki je pripomogla, da smo ga vrgli nazaj. Naši hura-klici in svetli bajoneti so ga tako preplašili, da je pobral kopita in šel urnih korakov nazaj. Dragim »Domoljubovim« bralcem, ki še niso kaj takega videli, pa ne more nihče živo naslikati tega prizora!

Sedaj pa stanujemo v nekem temnem gozdu. Drugače bi bilo še zadosti dobro, samo dež in sneg nas vsak dan pridno obiskujeta, tako da smo čisto mokri; posušiti se pa nimamo kje. To je največja težava za vojaka.

Srčne pozdrave vsem bralcem »Domoljuba«! Na srečno svidenje!

D e m š a r I g n a c i j.

Z visokih Tirol.

Dragi »Domoljub«! Prosim, da bi mi odstopil mal prostorček za par vrstic z visokih Tirol. Tukaj v gorah zdaj nimamo prav pridnega vremena, ker vedno sneži. Snega imamo toliko, da se lahko s smučmi vozimo. Imamo raznovrstno berivo in časopise, ki nas pridno obiskujejo. »Domoljub«, ta nam najbolj krati čas; pove na kratko in odločno.

Tukaj nam je še dosti dobro, ker nam polentar povečini da mir; le redkokdaj se nas loti in se spravi na nas s kakšnimi snetjavimi minami, ki pa ne naredo nobene škode; par kamnov se odvali, pa je vsega konec. Bog nam daj že skoraj enkrat tako zaželjeni mir in da bi se še zdravi in veseli in kot zmagovalci srečno vrnili v naše prelepe kraje. Pristrčni pozdrav vsem bralcem in bralkam »Domoljuba«! Anton Dacar, pri visoki gorski stotniji.

Z ruskega bojišča, 23. oktobra 1917.

Dragi »Domoljub«! Mislim, da mi odstopiš kakšen koticček za tole pisemce. Opisal bi rad, kako se imamo tukaj. Severni medved Moskal nas sedaj ne nadleguje preveč. Polovica granat, ki nam jih pošlje, se pa tako ne razpoči. Hrano imamo dobro, nam še ni treba jermena bolj na tesno pripenjati. Bolj redko pa pridemo do tega, da bi poplaknili po grlu. Kadilci smo pa strastni! Tobaka nam primanjkuje; velikokrat si nareže kdo črešnjevoga listja med duhan, da izhaja do druge delitve. Večkrat se dobijo tudi cigarete iz Nemčije; ena velja 15—16 v. Naša podzemeljska stanovanja so zadovoljiva; vsak posameznik mora imeti v redu odkazani mu koticček. Na-

kaznic za petrolej ali sveče ne potrebujejo, ker imamo tako luč, ki hodi po žici: električno. Slovencev nas je pri našem polku veliko; odlikovan je vsak po dvakrat ali trikrat. Časopise imamo tudi: jaz namreč imam naročenega »Slovenca«, drugi »Domoljuba« in tako naprej. Prebiramo jih prav pridno.

Knjiž pa pogrešamo, da bi se kratkočasili z njimi. Prosim bi, ako bi se mogoče našla kaka dobra duša, da bi nam jih darovala; ji bomo zelo hvaležni. (Naslov na razpolago pri uredništvu. Op. ur.) V razuzdanosti ne živimo. Marsikdo ima doma ženo ali izbrano nevesto, da mu krajša z dopisovanjem bridke ure. Pozdravljamo vse bralce »Domoljuba«, sl. dekleta in ostale doma kakor tudi sobojevnike po raznih bojiščih. Iv. Verbič, Vrhnika; des. Josip Pangerčič, Mengeš; Franc Žoher, Tepanje, Štajersko; Anton Budja, Štajersko; des. Fr. Kljun, D. M. v Polju; Iv. Goločih, Loški trg; Črnivc Fr., Podgorje pri Hrenovicah; podd. Iv. Kovič, Litija; Iv. Potočnik, Celje.

Z vožnje na bojno črto.

Dragi »Domoljub«! Te vrstice pišem v zahvalo za dobroto, ki ste mi jo izkazali, ko ste mi poslali 4 štev. »Domoljuba«. Čital sem med vožnjo; zelo so mi krajšale dolge ure. Vozili smo se iz Olomuca na Dunaj. Na daljnji poti smo videli lepe jablane šibe se pod sladkim sadjem. Fantje so ga nam od daleč metali, a se nas ni nič prišlo. V Lincu smo pričakovali kave, a dobili smo polne šale polente, zraven pa še meso. Zelo dobro so nam postregli v Solnogradu: zjutraj ričet z mesom in polne posode čaja. Od tu smo se podali proti sneženim hribom. Zapuščali smo lepe cerkve z visokimi zvoniki. Hiše so večinoma v hribih, kjer morajo ljudje vse na hrbtu znositi. Zanimiv svet in poštena dekleta, ki ne gledajo samo po fantih, marveč se njih dobrotljiv smeh hitro spremeni v moder obraz. To je tudi prav, ker so tako resni časi danes. Ker nosijo Tirolke klobuke in slamnike, so jih Poljaki zasmehovali. Toda preveč ne morejo in ne smejo biti ponosni ti poljski vojaki na svojo deželo, saj se tam ne cedi mleko in med, ampak blato in sneg. Pozdrav! Anton Zore.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za franciškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 7. popoldne.

Glej inserati

Tedenska pratika.

Četrtek, 8. novembra: Sv. Bogomir, škof v Amiensu. († 1118.)

Petek, 9. novembra: Spomin posvečevanja lateranske cerkve v Rimu. — Sv. Teodor (Božidar). — Sv. Aleksander, muč.

Sobota, 10. novembra: Sv. Andrej Avelinski. — Sv. Modest in tov.

Nedelja, 11. novembra, 24. pobink: Evang. o dobrem semenu. — God sv. Martina (Davorin), rojen v Sabariji na Ogrskem, škof na Francoskem.

Ponedeljek, 12. novembra: Sv. Martin, papež in muč. — Sv. Ruf. — Sv. Benedikt in tov.

Torek, 13. novembra: Sv. Stanislav Kostka, spozn. († 1568.) — Sv. Arkadij.

Sreda, 14. novembra: Sv. Filemon. — Sv. Veneranda. — Sv. Teodot.

Četrtek, 15. novembra: Sv. Leopold, deželni patron na Nižje Avstrijskem. — Sv. Jedrt, dev.

Solnce vzhaja ob 7. uri 3 min. — Zahaja ob 4. uri 25 min.

Luna: Mlaj 14. novembra ob pol osmih zvečer.

Sv. Andrej Avelinski.
(† 1608.)

Poprej se je imenoval Andrej: Lancelot Avelino. Rojen je bil v Neaplju. Mladost je preživel v nežni poštenosti in čistosti. Ko je bil za mašnika posvečen, je imel službo zagovornika pri duhovskem sodišču v Neaplju. Ko je nekoč zagovarjal prijatelja duhovnika, mu je ušla neka neresnična beseda. Zvečer je pa naletel v sv. pismu na ta-le stavek: »Ustnice, ki lažejo, umore dušo.« Nato je takoj odložil svojo dosedanjo službo ter se je posvetil edino-le duhovskemu poklicu. Da bi dokazal svojo izredno ljubezen do križa, si je privzel ime Andrej ter je napravil dvojno obljubo: da hoče vedno zatajevati svojo voljo in napredovati v popolnosti. Dolgo časa ga je mučila in ovirala huda bolezen, da ni mogel niti ene stopnice prestopiti brez hudih bolečin. Kljub temu je rad hodil k bolnikom in revežem, ki so ga neprestano klicali in vabili, da jim je donajal sv. popotnico. Nekoč je v temi nesel Najsvetejše k bolniku; ker je bil vihar, je ugasnila luč, ki jo je nesel strežnik pred njim; toda naenkrat je nastala okrog njega čudna svetloba, ki mu je razsvetljevala pot in ga varovala obenem pred dežjem. Umrl je l. 1608., med svetnike je bil prištel l. 1712.

Iveri.

»Occidite errores, diligite errantes.« — Pobjajte zmoto, ljubite tiste, ki so v zmoti.

Križ ne uničuje, marveč očiščuje; kdor se ga z ljubeznijo oklene, mu da hrabrost, moč, rast in napredek.

Kar Bog vzame, povrne z obrestmi.

To in ono.

V spomin † Ant. Matekeli-ju.

Ob Donavi nasuli grob so nov
brez solz, brez cvetja, vencev in trakov;
saj grob vojaka-tujca z daljnega je juga,
a meni dragega pokrili je druga!

Ni mi ... poklekni,
oj prijatelj, dragi moj,
in s solzami pokropiti
grob prerani tvoj.
Kop spominčič čem poviti
in jih v duhu položiti
na gomilo tvojo revno,
kjer si našel mir, pokoj; —
Tebi dragi za spomin,
ki iz rajskih zdaj višin
srečen gledaš name doli,
ki solzim se za teboj!

Kaj bi ne plakal, kaj bi ne tožil
Kaj že prijatelj dragih položil
v grob nenasitni v gomilo prerano
v vojski svetovni prestrašni sem tej,
ki je ni konca, ki hruje naprej!
Cvet je za cvetom pod koso ji pal;
sam, tako sam sem na svetu ostal...
Blágor vam dragi, ki šli ste pred mano,
konec za vas je vojske in nadlog;
jaz pa še tavam po svetu in znano —
kaj da trpim — je le tebi, o Bog!
Plakam za vami, o ljubljenci, plakam,
dok i jaz vaše usode ne vtakam ..

In zdaj si me zapustil tudi ti
in šel si tja, kjer solz in vojske ni.
Na svetu bil trpin si, drugi Job,
zdaj vsega te je rešil tih grob.
Ozri se name iz nebes višin,
ki večno hranim v srcu tvoj spomin!

Na daljnem severu, na toplem jugu —
dve dolgi leti si se bojeval;
v gorah karpatskih in na skalnem Krasu
zvesto domovju na braniku stal.
Svinčenka ti sicer je prizanesla,
prinesel vendar si iz bojnih tal
v životu mladem — smrti kal...

Po dolgi so bolezni te poslali
v domačo vas, da tam mehák
te okrepi planinski zrak.
A ne v bolnici, ne v domači koči
ni bore smrtniku nič več pomoči,
če si za žrtve ga izbere smrt.
Na duhu in telesu ves potrt
na višje si povelje moral spet
od doma v daljni, mrzli svet,
Za vedno da poslavljáš se — si slutil;
da zadnjič gledaš rodni svet — si čutil...
Zakaj doma me ne puste umreti?
z boleznim glasom si mi d'al,
ko — že sluteč da zadnjič — na razstanku
rokó sem ti v slovo podal.
Zakaj? V življenju človek tolikrat se vpraša,
odgovora pa nam ne znajo usta naša.

Spolnila ni se ti ni želja zadnja;
v tujini te gomila krije hladna,
pokriva tuja zemlja vzor moža,
in tisoč zamorjenih nad, nespolnjenih želja
Počij sedaj od zemakega si truda;
lahka ti bodi tuje zemlje gruda.
Če nisi bil nikdar, zdaj srečen si!
Na svidenje nad zvezdami.

Vide.

Vedno dobre volje. Dva vrla črnovojnika pri
četa s stražne službe v svojo čakalnico. Peter se
pripravljá, da bi se zleknil po slavnici in odpočil
»Kaj boš spal?« ga vpraša Tomaž. »Bom poskusil«
odvrne ta in se spusti na ležišče, da bi začel s
svojim smrčavim koncertom. Kar naenkrat pa se
zopet dvigne ter zakliče: »Tomaž! — »No, kaj?«
— »Veš, če bom spal, pa bo med tem mir skle-
njen, me moraš koj zbuditi!«

Molje uničiti na ta način, če vliješ gorak kis
(jesih) na vroč kamen in pustiš, da dim prepoji
postelje in opravo, kjer se nahajajo molji. Ta para
je moljem tako zoprna, da poginejo. Moljev se boš
obvaroval, če jih še nimaš, ako sobe večkrat s
tako paro pokadiš.

Najnovejše z bojišč.

Naše čete so že deloma na zahodnem
bregu Tilmenta; prekoračile so reko v
srednjem teku ter v boju zajele zopet 6000
Italijanov in mnogo topov. — Cesar sam je
šel čez Tilment. Italijanska fronta v Dol-
nitih se maje.

OPOZORILO.

Zaradi obilnega nujnega gradiva ter
zaradi večjega števila inseratov, je moral
zopet izostati »Listek«; prav tako smo od-
ložili več »Črtice«, vojaške pozdrave in sila
zanimiv popis vojaka J. Moharja, ki je po-
begnil iz ruskega ujetništva. Pride vse na
vrsto.

Vprašanja in odgovori.

A. B. Rakek: Marmelada (mezga, omaka).
»Slovenska kuharica« pravi takole: Dobro zrela
jabolka operi, jim izreži cvet (muho), odstrani pe-
celj ter razreži jabolka vsako na štiri dele; sku-
haj jih v sopari in potem precedi. Pretlači sok
skozi sito, nato stehaj sok ter skuhaj na vsak ki-
logram soka 60—70 dgk sladkorja politega s četr-
t litra vode, da je prav gost. Potem deni vanj sok
ter ga skuhaj in shrani. — Ker pa manjka slad-
korja, so listi priporočali razne načine — kako
vkuhavati razno sadje brez sladkorja. Pri češpljah
in sploh pri sadju, ki ima dovolj sladkorja v sebi,
je stvar lahka, pri jabolkah malo težje. — Mazilo
za odstranjenje las z vratu bi se že utegnilo do-
biti, toda mi bi takih poskusov nikomur ne sveto-
vali brez zdravnikovega navodila, ker ima lahko
drugače slabe posledice.

Fr. K. Češnje: Sveč ni, ker ni blaga za izde-
lovanje. Loj se danes večinoma porabi — izboljš-
šan — za zabelo; drugih sestavin pa tudi manjka.
Poleg tega potrebujejo veliko sveč vojaki po krit-
jih, kavernah in gorskih bivalističih.

F. U. — Škocijan: Ne vemo, če je popolnoma
prost; treba natanko pogledati v razvidnico. Ako
je mož docela odslovljen, bi seveda po naši sodbi
ponehala tudi vrževalnina.

F. P. — Gaber: Podpora je namenjena, če
smo prav poučeni, le svojem v sovražnikovi de-
želi zadržanih avstrijskih državljanov — ne držav-
ljanek. Sicer pa smete napraviti prošnjo; morda
pa bo kaj.

Fr. R. — Vel. Bloke: Ujetniki ne dobe našega
lista v roke, bi torej nič ne izdalo.

SKRIVALNICA.

Divji je lovec podrl jelena,
Ni si pa upal pobrati še plena,
kajti začutil je hojo gozdarja;
starega koj bi uklenil sleparja.
Lovca ne vidiš, ne vidiš gozdarja;
nič te danes tu ne opozarja.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 31. okt.: 30, 38, 85, 16, 22.
Trst, 3. nov.: 76, 58, 71, 57, 60.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za
krmila. Da to kremo živina, perutnina dobre
prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmu, ena pest polna
»Mastin« to je dr. pl. Trnkóczy-a reditni prasek.
»Mastin« paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poš-
tine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece
za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreu.

Glavna zaloga:

Iekarova Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami
na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in
Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi »Mastin«.

Nasproti glavne pošte

v Ljubljani 15

kupiš po ceni in dobro zlatnino, dobro-
doče švicarske ure, uhane, prstane,
svetinjice l. t. d.

Kupim

staro zlato, briljante, srebro po
visokih cenah.

Lastnik tvrdke: F. Čuden Sin
samo v Šelenburgovi ulici šte. 7.

Božna postrežba!

Književnost.

Družba sv. Moharja v Celovcu je
ravnokar pričela razpošiljati družbene
knjige za leto 1917. Cenjeni udje prej-
mejo letos naslednji književni dar:

1. Koledar za leto 1918.
2. Življenje svetnikov. 1. zvezek.
3. Podobe iz narave. 2. zvezek.
4. Ptikič brez gnezda. (Slov. Večer-
nic 71. zv.)

Družba se bo potrudila, da p. n.
udje prejmejo knjige kolikor mogoče
hitro, in sicer večinoma po pošti.

Letošnje knjige se bodo razposlale
po sledečem redu:

1. Krška škofija.
2. Razni kraji.
3. Ljubljanska škofija.
4. Goriška nadškofija.
5. Tržaško-koprška škofija.
6. Lavantinska škofija.

Vsak družbenik naj prejme svoje
knjige v tisti župniji, v kateri so
je vpisal.

Na poznejše spremembe stanova-
lišča se pri tolikem številu družbenikov
ni moglo ozirati.

Za prihodnje leto bo družba izdala
6 knjig in je letnino zvišala na 3 krome.
Tega koraka ni treba obširno odpraviti.

ževati. Ali se mora število knjig primeroma skrajšati, ali pa cena zvišati. Vsi stroški so se neprimerno zvišali in to bo trajalo še po vojski. Primeroma se je tudi dosmrtnina zvišala na 50 kron.

V načrt prihodnjega leta so se sprejele sledeče knjige:

1. Dr. A. B. Jeglič, škof ljubljanski: **V boj za temelje krščanske vere!**
2. Dr. L. Ehrlich, prof. bogosl. v Celovcu: **Katoliška Cerkev, kraljestvo božje na zemlji.**
3. Dr. J. Lovrenčič: **Brstje iz vrta slovenskega pesništva.**
4. Dr. H. Vedenik: **Kako si varujemo ljubo zdravje.**
5. Slovenske Večernice 72. zvezek.
6. Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1919.

Zaradi pomanjkanja knjigoveškega blaga naj se naročijo le mehko vezane (broširane) knjige.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

7 pogrebnih pesmi za mešani zbor, zložil Anton Foerster, op. 91. Cena 1 K 80 vin. Ta zbirka je izšla v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani kot ponatis iz Cerkvenega glasbenika. Že skladateljevo ime nam jamči, da bo našla ta skladba med slovenskimi pevskimi zbori mnogo odjemalcev.

Ocena v Cerkvenem glasbeniku nam pove, da je zbirka za naše zборе povsem prikladna.

Svetobor. Povest iz konca enajstega stoletja. Pisal Peter Bohinjec. Cena 2 K 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna. Ta čedna povest iz slovenske zgodovine bo našla mnogo vernih čitateljev, saj se čita tako prijetno, da te naveže nase z vso silo in knjige ne moreš odložiti, dokler je nisi prečital. Škoda, da se dobi knjiga samo broširana, vezati je pri današnjih razmerah ni mogoče.

Podpisana obžalujem in prekličem, kar sem neresnično govorila o Jakobu in Ani Bizjak iz Srednjevasi št. 17. in se zahvaljujem obema, ker sta odstopila od sodnijskega postopanja.

Ana Kostanjevec, Srednjevasi št. 17.

Modrovino izdeluje se proti plačilu iz obeljenega kmečkega platna v kosih po 15 metrov v temni ali svetli modro-beli barvi, temno-modrem-zelenem, ali dvojno modrem tisku tovarna za modrovino

J. PINTERITSCH, Velikovec, Koroško.

Bogati vzorci na razpolago. Surovo ali neobeljeno, kakor tudi pol volneno platno (raševina) gladko barvano v modri, zeleni, rujavi, sivi, pepelnasti barvi.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. „rujavno mazilo“. Mali lonček K 1-60, veliki K 3— porcija za rodbino K 9—, Zaloge za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520**

Samo K 50-40 in le dokler je še v zalogi, stane pri nas zaklopni kamera „Gertraud“, vel. 9x12 za plošče in filme, fina izvršitev, napora za daljše in bolj pomenske, zelo oster akromat, reg. na str. in vis. in vse potrebno kompl. v kart. s kovin. kaseto in navodilom. Zaklopna omara za voj., za plošče in filme, šepna oblika, vel. 4 1/2x6 le **K 50-40**, vel. 6x6 le **K 52-50**.

Pošilja po povzetju. Poštnina in zavojina K 3.—. Ekspert „Perfekti“ Dunaj VII, Neustiftg. 137/162. Najbolji izvor fotograf. aparatov in posameznih delov.

Zavarovanje na VII. VOJNO POSOJILO

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote zavarovalni oddelček

deželno poslovilnica v Ljubljani, Franca Jožefa nabrežje 1.

bode sprejemal

na temelju pogodbenega dogovora s c. kr. priv. življensko zavarovalnico **AVSTR. FENIKS** na Dunaju

zavarovanja tudi na sedmo vojno posojilo, in sicer pod najugodnejšimi pogoji.

Vpeljejo se novi načini zavarovanja.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi.

Pojasnila dajejo tudi naše poslovilnice v vseh političnih okrajih.

GARJE

lišaje, hraste, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno **Paratol**-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3-50 dvojno - velik lonček K 6—, Dalje **Paratol**-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlja K 2-50.

Obeje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki **Lekarna M. Steina Paratol-Werke, Budapest VII-10. Berna st. 21.**

Samo pri meni

morete po visoki ceni prodati lepe, čiste, dobro posušene

gobe

Kupim vsako množino. Da prihranim stroške in pota, jih prevzamem na željo tudi na domu prodajalca, ako mi naznani svoj natančen naslov in pa množino posušenih gob. Obrnite se zaupno name. Nikomur ne bode žal.

FRANČIŠKA OPEKA, trgovka na Vrhniki.

Izdelovanje in največja zaloga

kilnih pasov (brah-bandov)

Trebutni pas od K 5. 7, 8 do 20; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8 pasovi na obe strani podvojena črna, pasovi za otroke od K 1-80, do 4. — Zaloga blaga iz gumija za babice in bolnice, gumijevе nogavice in blazine. Umetni nogo, roke itd. Za gosp. zdravnikale zaloge vsakovrstnih instrumentov. Povikaj me te cene znaša 20—30%.

Za obilna naročila so priporočili

K. PIOTROWSKI, Ljubljana 33 Sv. Petra cesta št. 33.

Pa koskarstnih cenah. Vpravljanjem se pošiljati se prišili znamka.

ROČNI MLINI za ZDROB in MOKO!

Cena 155 kron

V tovarni

Mlin se razpošilja opremljen z utežnim kolesom, lakiranim vsipalnikom in sestavljen kakor je razvidno na sliki. Cena je danes mlinu v tovarni K 155— proti plačilu v naprej brez odbitka; zavijanje in poštnina se računata separatno. Mlin melje troje vrst izdelka, debeli zdrob, fini zdrob in fino moko, in zmelje v uri do 20 kg pridelka. Mlin se razpošilja po pošti in se nabavlja pri:

D. STUCIN, Dunaj 18. Bez. Hühngasse 4.

[Dopisuje se slovensko.]

Preporočamo

Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovincem!

7. avstr. vojno posojilo

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ državno posojilo po K 92:50
Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ držav. zadolžnice po K 94—

Državno posojilo se bo vračevalo v letih 1923—1957
potom žrebanja.

Državne zadolžnice se bodo vrnile dne 1. avgusta 1926.

Podpisuje se in dobe pojasnila
pri poštni hranilnici in poštних uradih, pri
davkarjih, državnih blagajnah, pri avstro-
ogrski banki in njenih podružnicah, pri vseh
bankah, bankirjih, hranilnicah, zavaroval-
nicah, kreditnih zadrugah in njih zvezah.

Ugodnosti avstro-ogrške banke in blagajne za vojna posojila
pri najetju posojil v svrhu podpisovanja
vojnega posojila.

2846

Podpisuje se od 5. novembra do 3. decembra 1917.

Modrovino (druh)

iz papirja pisano in gladko, papirnato spago, cikle in železne in usnjate ščitnike za podplate razpošilja na debelo in drobno po najnižji ceni

veletrgovina

R. STERMECKI, Celje.

Vzorci in cenik se letos ne razpošiljajo.

Cudovito žilo za šivanje le K 3*90

Neke cudovito ročno žilo za šivanje šiva tako naglo prešivne vbode kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, kengjako o remb, kožuhevo, preproge, pogrnjala za vozove, šofore, klobučevino, plašče za kolesa, vreče, platno in vsako drugo močno bingso. Dobrota za rokodelce, kmete in vojake. Nujno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo hitra uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena komol. žila s sukanecem, 3 različni šivankami in porabnim navadnem K 3.90, 3 kosi K 11.— 6 kosov K 18.— Pošilja po povzetju, (na hobište proti pred plačilo.) 1922

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiosspasse 13-404.

Suhe gobe (jurčke)

Iepo sušene kakor tudi prazne, vrče, brinjevo olje, lesnike in orche

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
M. Rant, Kranj

prva eksportna trrdka deželnih in gozdnih pridelkov. 2002

Izšel je **novi cenik**

s koledarjem in vojnimi urami po najnižjih cenah. Tudi po pošti zastopj. Na obilni obisk vjudno 440 vabi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Framydol je redsivo za nomajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s posilno vred k 2.70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči brada lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s posilno vred k 2.40. Povzetje 10 vinar ev več. Naslov za naročila

JAN GRÖLICH, drožerija pri angelu, Brno 641, Morava.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neškodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanja ne dožvetje in smrti, združeno tuđ. z vojno riziko, otroških dot, rentna in ljudska neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastopj in poštno prosto. Sposobni zastopniki so sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1837

Sijajno bodočnost

Imajo turške in nove srečke avstrijskega šdečega kr. in velod mlhove vedno zvišujoče se cenarue vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna dobika znašajo čez

1,000.000 kron!

Natančno poglasilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Štečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Avtomatična past

za podgane K 6-20, za miši K 4-30, love brez nadzorstva do 40 m. vali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet samo vijó. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-90. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz, trvd. Tintner. Dunaj III. Neulingg. 26-L.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina

dobro posušenih **olupkov** od hrušek in jabolk,

po 2 K kg in dobro posušene, snažne,

prešenine od hrušek in jabolk po 80 K za 100 kg.
Tvrčka Franc Kos, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Brinje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah trrdka 2853

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

LJUDSKA POSOJILNICA

registriravana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

sedmo 5 ¹/₂ % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 ¹/₂ % amortizacijsko državno posojilo **K 91.54**

II. davka proste 5 ¹/₂ % dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice **K 94.—**

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in npravo.

Vojna zapustna ura
 masančno regal. in re-
 dpa. Nikol ali jeklo K
 15.— 18.— 20.— s radlj.
 svetiln. kazal. K 16.—
 20.— 24.— v srebr. okr.
 K 18.— 24.— 28.— s rad.
 svet. kas. K 20.— 24.—
 srebr. nap. uranalek.
 K 30.— 35.— 40.— 44 k.
 slata zapustna ura na
 elast. K 100.—, 120.—,
 140.—, Sletno plemenito
 dovoljena ali denar nasa.

Jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena
 dovoljena ali denar nasa.

Prva tovarna ur JAN KONRAD

e. in kr. čvorni založnik Brnx št. 1556 (Češko.)
 Na željo se vsakomur zastonj pošlje moj glavni cenik,

Zastonj dobi vsak na željo

mo, glavni ka-
 talog ur, sre-
 brnino, zlatni-
 ne, godbenih
 predm. Violine
 in viš. Dobro
 har. po K 14, 20,
 25, 18, 25, 35, 50.
 2 vratne harmonike po
 K 70, 80, 100, 120; 3 vratne
 harmonike po K 180, 200,
 240, 280. Zamena do-
 voljena ali denar nasa.
 Pošiljat. po
 povzetju ali
 predplačilo
 Razpošiljal-
 nica

JAN KONRAD, e. i. kr. čvorn.
 dob. Masti (Brnx) št. 1750, Češka.

Gospodje 9710 (4)

ki imajo znanje v krogih vele-
 tržcev, rokodelcev, tovarnarjev,
 spediterjev, rokodelskih društev
 sprejemajo se proti proviziji.
 Ponudbe pod šifro „Značny
 príjem“ na inzeratno pisarno,
 Praga II., Havlíčkovo nám. 10.

Agitirajte

za
„Domoljuba“

Suhe gobe,

brno in rdečo deteljo, kumno, janež, repno,
 šorenjevo, razna travna in druga domača se-
 mena. prazne vreče kakor tudi vse vrste pri-
 telkov kupuje SEVER & URBANIČ, Ljubljana,
 Wolfova ulica 12.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi živ-
 ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
 zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v
 odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
 Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
 ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojsirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

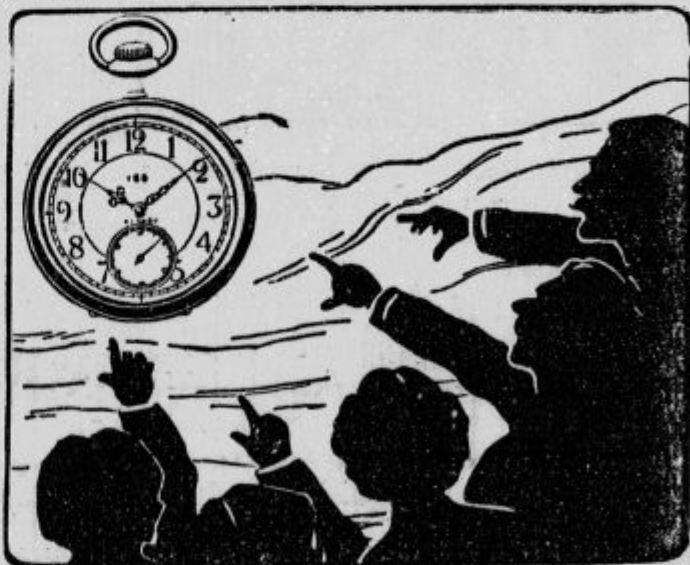
Velika izbira ur, verižic,
 prstanov, lepoticja, daril
 itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
 stonj in poštine prosto.

- Št. 99410 kovinasta anker Roskopf ura . . . . . K 12'40
- » 99449 Roskopf ura, grav. močna, 2 pokrova . . . . . K 16'80
- » 99600 Radijska žepna ura ponoči sveteča . . . . . K 16'20
- » 99865 kovinasta verižica K 1'60
- » 99645 Uhani amer. double zlato K 3'40
- » 99022 Srebrni rožni venec K 9'50

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasna protokolirana tovarna ur v Svici

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.